

# OCHRONA ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIETYTUŁACALNOŚCI PRACODAWCY

Komentarz

Monika Latos-Miłkowska

---

---

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

---

# OCHRONA ROSZCZEŃ PRACOWNICZYCH W RAZIE NIEWYPŁACALNOŚCI PRACODAWCY

Komentarz

Monika Latos-Miłkowska

---

---

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

**proinfo**.pl  
księgarnia internetowa

*Stan prawny na 1 marca 2017 r.*

Wydawca  
*Magdalena Stojek-Siwińska*

Redaktor prowadzący  
*Ewa Fonkowicz*

Opracowanie redakcyjne  
*Michał Dymiński*

Łamanie  
*Wolters Kluwer Polska*

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ  
Więcej na [www.legalnakultura.pl](http://www.legalnakultura.pl)  
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by  
Wolters Kluwer Polska SA, 2017

ISBN: 978-83-8107-388-2

Dział Praw Autorskich  
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33  
tel. 22 535 82 19  
e-mail: [ksiazki@wolterskluwer.pl](mailto:ksiazki@wolterskluwer.pl)  
[www.wolterskluwer.pl](http://www.wolterskluwer.pl)  
księgarnia internetowa [www.profinfo.pl](http://www.profinfo.pl)

# SPIS TREŚCI

<b>Wykaz skrótów</b> .....	9
<b>Wstęp</b> .....	11
<b>Ustawa z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy</b> .....	13
<b>Rozdział 1. Przepisy ogólne</b> .....	15
Art. 1.    [Zakres regulacji] .....	15
<b>Rozdział 2. Niewypłacalność pracodawcy</b> .....	24
Art. 2.    [Pojęcie pracodawcy] .....	24
Art. 3.    [Niewypłacalność w związku z ogłoszeniem upadłości i postępowaniem restrukturyzacyjnym] ....	40
Art. 4.    [Inne przypadki niewypłacalności pracodawcy] .....	49
Art. 5.    [Inne przypadki niewypłacalności pracodawcy] .....	52
Art. 6.    [Inne przypadki niewypłacalności pracodawcy] .....	55
Art. 7.    [Obwieszczenie o wszczęciu postępowania upadłościowego] .....	58
Art. 8.    [Niewypłacalność w postępowaniu krajowym] .....	59
Art. 8a.   [Faktyczne zaprzestanie działalności] .....	66
<b>Rozdział 3. Pracodawca, pracownik</b> .....	72
Art. 9.    [Podmioty zobowiązane do opłacania składek] .....	72
Art. 9a.   [Zwolnienie w związku z powrotem z urlopów związanych z rodzicielstwem] .....	73
Art. 9b.   [Zwolnienie w związku z zatrudnieniem osoby w starszym wieku] .....	75

Art. 9c.	[Zwolnienie w związku z zatrudnieniem bezrobotnego] .....	76
Art. 10.	[Pojęcie pracownika] .....	77
<b>Rozdział 4. Zakres oraz tryb zaspokajania roszczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych</b> .....		
<b>Pracowniczych</b> .....		
Art. 11.	[Osoby uprawnione do świadczeń] .....	83
Art. 12.	[Zakres roszczeń korzystających z ochrony] .....	86
Art. 12a.	[Wypłata zaliczki] .....	102
Art. 13.	[Ponowne zaistnienie niewypłacalności danego pracodawcy] .....	110
Art. 14.	[Wysokość wypłat z Funduszu] .....	111
Art. 14a.	[Wniosek o wypłatę zaliczek na świadczenia pracownicze] .....	119
Art. 15.	[Zbiorczy wykaz; wykazy uzupełniające] .....	123
Art. 16.	[Wypłata na wniosek pracownika] .....	128
Art. 17.	[Wypłata świadczeń w razie upadłości zagranicznej] .....	135
Art. 18.	[Odpowiednie stosowanie Kodeksu postępowania administracyjnego] .....	139
Art. 19.	[Współpraca z zagranicznymi instytucjami gwarancyjnymi] .....	142
Art. 20.	[Odmowa wypłaty świadczenia] .....	144
Art. 21.	[Egzekucja i potrącenia ze świadczeń wypłacanych z Funduszu] .....	147
Art. 21a.	[Dodatkowe świadczenia z Funduszu] .....	148
Art. 22.	[Delegacja ustawowa] .....	153
Art. 22a.	[Delegacja ustawowa] .....	153
<b>Rozdział 5. Zakres oraz tryb zwrotu środków do Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych</b> .....		
<b>Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych</b> .....		
Art. 23.	[Roszczenia należne Funduszowi] .....	156
Art. 23a.	[Zgoda na objęcie wierzytelności układem] .....	173
<b>Rozdział 6. Finansowanie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych</b> .....		
<b>Świadczeń Pracowniczych</b> .....		
Art. 24.	[Status prawny Funduszu] .....	176
Art. 25.	[Dochody i przychody Funduszu] .....	180

---

Art. 26.	[Wsparcie finansowe Funduszu] .....	184
Art. 26a.	[Wykorzystanie środków zagranicznych] .....	185
Art. 27.	[Przeznaczenie środków i lokowanie nadwyżek] .....	185
Art. 27a.	[Gospodarka środkami Funduszu] .....	188
Art. 28.	[Obowiązek opłacania składek] .....	189
Art. 29.	[Wysokość składki] .....	190
Art. 30.	[Tryb i zasady poboru składek] .....	191
<b>Rozdział 7. Zadania władzy publicznej</b> .....		<b>194</b>
Art. 31.	[Zadania z zakresu ochrony roszczeń pracowniczych] .....	194
Art. 32–38.	(uchylone). .....	196
Art. 39.	[Rada Rynku Pracy] .....	196
<b>Rozdział 7a. Kontrola</b> .....		<b>197</b>
Art. 39a.	[Zakres kontroli] .....	197
Art. 39b.	[Kontroler] .....	198
Art. 39c.	[Zalecenia] .....	199
Art. 39d.	[Kara pieniężna] .....	200
<b>Rozdział 8. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe</b> .....		<b>202</b>
Art. 40–42.	(pominięte). .....	202
Art. 43.	[Niezaspokojone roszczenia; wniosek o wypłatę] .....	202
Art. 44.	[Pracownicy Funduszu] .....	205
Art. 45.	[Aktywa i pasywa Funduszu] .....	207
Art. 46.	[Przepisy intertemporalne] .....	208
Art. 47.	[Przepisy wykonawcze] .....	209
Art. 48.	[Odesłania] .....	210
Art. 49.	(pominięty). .....	210
Art. 50.	[Derogacja] .....	210
Art. 51.	[Wejście w życie] .....	210
<b>Bibliografia</b> .....		<b>211</b>



## WYKAZ SKRÓTÓW

EFTA	- Europejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (European Free Trade Association)
FGŚP	- Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
k.c.	- ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.)
k.p.	- ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.)
k.p.a.	- ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.)
k.p.c.	- ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
k.s.h.	- ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1578 ze zm.)
MPP	- Monitor Prawa Pracy
OSNC	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna/Pracy
OSNP	- Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSP	- Orzecznictwo Sądów Polskich
PiZS	- Praca i Zabezpieczenie Społeczne



PFRON	–	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
pr. sp.	–	ustawa z 16.09.1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2016 r. poz. 21 ze zm.)
p.r.	–	ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2016 r. poz. 1574 ze zm.)
p.u.	–	ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 2171 ze zm.)
u.e.r.FUS	–	ustawa z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887 ze zm.)
u.f.p.	–	ustawa z 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 ze zm.)
u.KRS	–	ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 687 ze zm.)
u.o.r.p.	–	ustawa z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1256)
u.p.p.	–	ustawa z 25.09.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1384 ze zm.)
u.p.z.	–	ustawa z 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 645 ze zm.)
u.s.d.g.	–	ustawa z 2.07.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829 ze zm.)
u.s.u.s.	–	ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.)
u.s.w.	–	ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 486 ze zm.)

## WSTĘP

Oddawany do rąk czytelników komentarz jest pierwszym komentarzem poświęconym ustawie z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawców. Mimo że ustawa została uchwalona już 8 lat temu, nie doczekała się do tej pory poświęconego jej komentarza. Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie do pewnego stopnia tę lukę zapełni.

Nie należy zapominać, że przez długi czas potrzeby nauki prawa pracy oraz praktyki stosowania prawa w zakresie niewypłacalności pracodawcy zaspokajały prace Profesor Małgorzaty Gersdorf, zwłaszcza monografia jej autorstwa zatytułowana *Niewypłacalność pracodawcy w prawie pracy* z 2002 r. Prace te nadal w dużym stopniu zachowują swoją aktualność. Jednakże wydanie przez ustawodawcę w 2006 r. nowej ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz zmiana prawie wszystkich powiązanych z nią ustaw (w szczególności ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz ustawy – Prawo restrukturyzacyjne) uzasadniają ponowne podjęcie tej problematyki.

Celem oddawanego do rąk pracowników komentarza jest przystępne, a zarazem – na co autorka ma nadzieję – kompetentne przedstawienie złożonej problematyki ochrony roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Zadanie to jest o tyle trudne, że skomplikowana jest sama ustawa z 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie

niewypłacalności pracodawcy, która obejmuje swą regulacją szereg kwestii o bardzo zróżnicowanym prawnie charakterze. Dodatkowo w wielu przypadkach ustawa odsyła do kwestii uregulowanych w innych ustawach, co podnosi złożoność tej problematyki. Mamy nadzieję, że niniejszy komentarz przybliży czytelnikom te skomplikowane zagadnienia.

Komentarz adresowany jest zarówno do przedstawicieli nauki zajmujących się szeroko pojętą problematyką upadłości, likwidacji czy restrukturyzacji pracodawców, z którą może wiązać się wystąpienie niewypłacalności, jak i do praktyków zajmujących się tą problematyką oraz studentów prawa.

# USTAWA

z dnia 13 lipca 2006 r.

## **o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy<sup>1</sup>**

(Dz. U. z 2016 r. poz. 1256)

---

<sup>1</sup> Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2002/74/WE z dnia 23 września 2002 r. zmieniającej dyrektywę Rady nr 80/987/EWG z dnia 20 października 1980 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy (Dz. Urz. WE L 270 z 8.10.2002, s. 10; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, s. 261).



# ROZDZIAŁ 1

## Przepisy ogólne

### Art. 1. [Zakres regulacji]

**Ustawa reguluje zasady, zakres i tryb ochrony roszczeń pracowniczych w razie niemożności ich zaspokojenia z powodu niewypłacalności pracodawcy.**

1. Ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy ma w polskim prawie pracy stosunkowo krótką tradycję. Konieczność uchwalenia ustawy regulującej tę kwestię pojawiła się po zmianach ustrojowych i gospodarczych, które nastąpiły w 1989 r. W latach gospodarki centralnie planowanej, która obowiązywała w okresie realnego socjalizmu, ryzyka, że pracownik na skutek niewypłacalności pracodawcy nie otrzyma należnych mu świadczeń – ze względu na fakt objęcia własnością państwową większości dużych zakładów produkcyjnych – w zasadzie nie było. Albo istniał nadal pracodawca, który pracownika zatrudniał, albo zobowiązania tego pracodawcy skutecznie przejmował jego następcą<sup>2</sup>. Nie bez przyczyny zatem pierwsza ustawa o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności została uchwalona

---

<sup>2</sup> M. Gersdorf, *Niewypłacalność pracodawcy w prawie pracy*, Warszawa 2002, s. 10.

29.12.1993 r., wkrótce po zmianie ustroju i przejściu od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki wolnorynkowej. Procesy prywatyzacji, upadłość i likwidacja wielu przedsiębiorstw spowodowały, że problem ten szybko stał się bardzo istotny ze społecznego punktu widzenia. Dostrzeżono, że obowiązujące instytucje niewystarczająco chronią pracowników w sytuacji niewypłacalności pracodawcy. Dochodzenie roszczeń w procesach cywilnoprawnych czy w postępowaniu upadłościowym częstokroć jest dla pracownika zbyt trudne, mało efektywne, a nadto długotrwałe i kosztowne. Ustawa o ochronie roszczeń pracowników miała te problemy – przynajmniej częściowo – rozwiązywać, wprowadzając mechanizm zaspokajania roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy ze środków specjalnie w tym celu tworzonego funduszu – Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Dzięki temu pracownicy niewypłacalnego pracodawcy mogli szybko uzyskać część wynagrodzenia w wysokości pozwalającej na utrzymanie. Ten cel realizuje również obecnie obowiązująca ustawa z 13.07.2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy. Jak trafnie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 12.10.2013 r. (II PK 19/13, LEX nr 1506107), „celem tym zawsze było i jest zaspokojenie wiarygodności pracowniczych, których pracownik został pozbawiony na skutek niewypłacalności pracodawcy i których nie mógł wyegzekwować w zwykłym trybie od pracodawcy. W czasie obowiązywania kolejnych ustaw normujących zasady działania Funduszu zakres podmiotowy i przedmiotowy ochrony statuowanej przez ustawodawcę zmienia się. Raz ta ochrona jest szersza, innym razem węższa. Wszystko bowiem zależy od środków zgromadzonych w Funduszu. Naczelnym zadaniem, dla którego powołano Fundusz, jest zabezpieczenie pracownika na wypadek wystąpienia ryzyka niewypłacalności pracodawcy. Jest to system gwarancji ustawowej. Fundusz staje się gwarantem uzyskania przez uprawnionego należnych świadczeń, które nie zostały zaspokojone z uwagi na niewypłacalność pracodawcy”.

Artykuł 1 u.o.r.p. wskazuje na jej podstawowy cel i zakres przedmiotowy – zgodnie z tym przepisem ustawa reguluje zasady, zakres i tryb ochrony roszczeń pracowniczych w razie niemożności ich zaspokojenia

z powodu niewypłacalności pracodawcy. Regulowanie kwestii wskazanych w ustawie stanowi *ratio* jej wydania. Artykuł 1 u.o.r.p. nie wyczerpuje jednak całego zakresu regulacji ustawy. Poza kwestiami w nim wskazanymi ustawa reguluje jeszcze status prawny i zasady funkcjonowania Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zasady finansowania i kontroli działalności Funduszu oraz publicznoprawne obowiązki pracodawców w zakresie odprowadzania składek na Fundusz. Są to być może kwestie drugorzędne i służebne wobec głównego celu ustawy, jednak można oczekiwać, że ustawodawca w sposób prawidłowy wskaże zakres regulacji.

2. Celem ustawy jest zaspokojenie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy w takim stopniu, aby pracownik uzyskał środki na bieżące utrzymanie. Społeczny (alimentacyjny) cel tej ochrony podkreśla pkt 7 preambuły do dyrektywy 2008/94, w myśl którego państwa członkowskie mogą określać granice odpowiedzialności instytucji gwarancyjnych, które powinny być zgodne ze społecznym celem dyrektywy i które mogą uwzględniać różne poziomy roszczeń. Z tego względu gwarancjami nie są objęte wszystkie roszczenia pracownicze oraz wskazana jest górna granica wypłat z Funduszu. W pozostałym zakresie pracownik może dochodzić swoich niezaspokojonych roszczeń na zasadach ogólnych – na drodze postępowania upadłościowego lub w drodze indywidualnego powództwa. Podkreślił to również Sąd Najwyższy w powołanym wyżej wyroku, stwierdzając, że „nie wszystkie zaległe wierzytelności mogą jednak zostać zaspokojone z Funduszu, ponieważ jego środki są ograniczone. Wypłaty z Funduszu są limitowane ustawowo tak w zakresie przedmiotowym, jak i co do okresów, za jakie mogą być dochodzone (tzw. okresy referencyjne). Okresy te łączy ustawodawca z datą rozwiązania stosunku pracy oraz datą wystąpienia niewypłacalności w sensie prawnym. Wypłaty są limitowane także co do wysokości świadczenia gwarantowanego. Owo ograniczenie uzależnione jest od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z kwartału poprzedzającego kwartał, w którym jest wypłacana należność. Podsumowując – wypłaty z Funduszu są limitowane przedmiotowo, czasowo i kwotowo”.



**Monika Latos-Miłkowska** – doktor habilitowany nauk prawnych, wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; autorka kilkudziesięciu publikacji z zakresu prawa pracy, w tym monografii *Ochrona interesu pracodawcy* (2013) oraz *Zwolnienia z przyczyn niedotyczących pracownika* (z Łukaszem Pisarczykiem, 2005); specjalizuje się w problematyce restrukturyzacji zakładów pracy, zbiorowego prawa pracy, czasu pracy, ochrony trwałości stosunku pracy oraz uprawnień związanych z rodzicielstwem; od wielu lat – jako jedna z niewielu przedstawicieli nauki prawa pracy – zajmuje się również tematyką następstw upadłości i likwidacji w prawie pracy.

W komentarzu w sposób przystępny, a jednocześnie kompleksowy, zaprezentowano skomplikowaną problematykę ochrony roszczeń pracowniczych. Uwzględniono dotychczasowy dorobek judykatury oraz nauki prawa pracy dotyczący tego zagadnienia. Opracowanie zawiera również szerokie odniesienia do aktów powiązanych z ustawą o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, w szczególności do ustawy – Prawo upadłościowe, ustawy – Prawo restrukturyzacyjne i ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, oraz odniesienia do prawa europejskiego i międzynarodowego. Autorka przedstawia także analizę głównych założeń przyjętego w dniu 2.12.2016 r. projektu nowelizacji komentowanej ustawy przygotowanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Książka jest przeznaczona zarówno dla radców prawnych i adwokatów zajmujących się obsługą podmiotów gospodarczych, komorników, jak i menedżerów, przedsiębiorców, pracowników działów kadr w zakresie roszczeń pracowniczych. Zainteresuje też przedstawicieli nauki zajmujących się szeroko pojętą problematyką upadłości, likwidacji czy restrukturyzacji pracodawców, z którą może się wiązać wystąpienie niewypłacalności.



**ZAMÓWIENIA:**

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8107-388-2

